

MAGYAR LAPOK

T. Nemzeti Múzeum könyvtárának

BUDAPEST

X. évfolyam, 203 (2765) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad

Nagyfontosságú bejelentések várhatók a japán titkos tanács mai ülésén

Roszbabbodik az angol-japán viszony. Rövidesen visszahívják a londoni japán követet. Stalin igen komolynak mondja a Szovjetunió helyzetét. — Vita nélkül elfogadta az irani parlament a brit-szovjet követeléseket

Berlinből jelentik: (MTI) A Deutsche Allgemeine Zeitung írja: Pétervár körülrészének négyeszeres jelentősége van. Az ott körülrész nagyszámú csapat hadianyagával együtt kiesik a többi hadszínterről. A megsemmisítés előtt álló Pétervár körülrészével kapcsolatban a Keleti tenger és a Karéliei félsziget egyik különösen fontos közlekedési csomópontját. Pétervár hadfelszerelési gyárai a legtöbb arcvonal ellátása szempontjából már nem jöhetnek számításba. Ezzel egyidejűen Finnországot és a Keleti tengert nem fenyegetik többé a volt cári fővárosból.

Berlinből jelentik: (NTI) Szakértői részről a Német Távirati Iroda a következő információt kapta:

Schlüsselburg kerekén tízezer lakosú város. Pétervártól negyven kilométerre fekszik, ott ahol a Néva elhagyja a Ladoga tavat. Schlüsselburg jelentős gyapottipari központ, ezenkívül egy vízrepülőgéppálya és egy vegyipari üzem van. A város közelében van a dubrovkai nagy erőműtelep. Az ottani tőzeg felhasználásával több mint kétszázézer kilóvatt villamos áramot állítanak elő, Pétervár áramszükségletének jelentős részét. A szivri vízierőműtelepek elvesztése után Pétervár gyáripára jelentős áramforrását veszítette el. (MTI)

RÓMÁBAN ELISMERIK AZ AMERIKAI HAJÓ ELSÜLYESZTÉSÉT

Rómában elismerik az amerikai hajó elsülyesztéséről szóló hír alaposágát, de hozzátették, hogy az elsülyesztés egészen természetes, miután Olaszország a Vörös tengert és a Szezei csatorna környékét annakidején háborus területté nyilvánította. (MTI)

ANGOL HAJÓK EZREI DOLGOZNAK MINDEN REGGEL A NÉMET AKNAK ELTÁVOLÍTÁSÁN — MONDOTTA CHURCHILL

Churchill a keddi alsóházi nyilatkozatában hangsúlyozta még, hogy a Szovjetunióval való segélynyújtás nagy nehézségekbe ütközik — jelenti a Mai Nap. — Kijelentette, hogy vannak olyan anyagok, amelyeket a Szovjetunió követel és az angol birodalom nem szállíthat. Ez már szóba került a washingtoni megbeszéléseken is. — Moszkvának sürgős szüksége van nagyarányú hadianyagszállításra, mivel iparának legnagyobb része az ellenség kezébe került. Nagy nehézséget okoz az is, hogy csak három ut áll nyitva a Szovjetunió felé. Legrövidebb és legbiztosabb az Iránon át ve-

zető ut. Reméli, hogy a parlament méltányolja azokat a drasztikus intézkedéseket, amelyeket meg kellett tenni és amelyeket meg kell tenni.

Az aknaveszélyre kitérve Churchill azt komolynak minősítette. A tengeren az ellenséges gépek minden éjjel

legújabb aknavetőkkel árasztják el az angol hajózás utvonalaikat. A hajók ezrei foglalkoznak azzal, hogy minden reggel eltávolítsák a halálos veszélyt jelentő aknákat. Őva intett attól a felfogástól, hogy az Atlanti óceáni csata már véget ért.

A német és olasz véderő legújabb jelentése

(Vezéri főhadiszállás.) NTI. A véderőfőparancsnokság jelenti: Keleten állandó támadásaink eredményesen folynak. Északafrikában német harcigépek a 9-ére virradó éjjel a Szezei csatorna mellett Abusueir repülőtere ellen intéztek támadást. Csarnokokban és üzemanyagraktárakban hatalmas tüzek keletkeztek. A Nagy Sóstónál egy tehergőzöst bombatalálai ért. Szezei öblében egy másik kereskedelmi hajó is megsérült. További eredményes légitámadásokat intéztünk még Tobruk kikötőberendezései ellen, valamint más egyiptomi brit repülőterek ellen. A szerdára virradó éjjel erősebb német harciközelékek támadást intéztek Izmailia repülőtere ellen. Az ellenség sem éjjel, sem nappal nem hajtoit végre harci cselekményt a birodalom területe fölött. (MTI)

Rómából jelentik (Stefani): Az olasz főhadiszállás 463-ik közleménye Északafrikában. Tobruk és Sollum szakaszán tüzérségi tevékenység folyt. Ellenséges gépjárművek pusztultak el.

Háborús úszításra használják fel Amerikában a „Greer“-ügyet

Newyorkból jelentik (Bud. Tud.): A Greer romboló elsülyesztésének ügyét — a *Völkischer Beobachter* megállapítása szerint — Amerikában mindenképpen háborús úszításra igyekeznek felhasználni. Ezt a tervszerűséget legjobban bizonyítja a *Newyork Times* cikke, melyben követeli, hogy az amerikai tengerészek elsőnek nyissák meg a tüzet a német hajókra, ha az Izland felé vezető úton azok felbukkannak. A lap felhívja Rooseveltet, hogy határozottan mondja ki: az amerikai hadihajók Izland felé haladva a jövőben minden előzmény nélkül tüzelhessenek a német tengeralejtjárókra.

Newyorkból jelentik (NTI): Egy amerikai hírszolgálati iroda londoni jelentése szerint *Sztalin* a brit nagykövettel folytatott utolsó megbeszélés-

alatti aknavetőkkel árasztják el az angol hajózás utvonalaikat. A hajók ezrei foglalkoznak azzal, hogy minden reggel eltávolítsák a halálos veszélyt jelentő aknákat. Őva intett attól a felfogástól, hogy az Atlanti óceáni csata már véget ért.

Olasz bombavető repülőgépek eredményesen támadták Tobruk és Marsa Matruh célpontjait. A bardiai légvédelmi ütegek leltöttek egy ellenséges repülőgépet. Keletafrikában nem történt említésre méltó esemény. Angol gépek támadták Reggiót, Calabriát és Messinát. Néhány ember életét vesztette. Olasz gépek bombázták Cyprus szigetén Famagusta repülőtereit és Haifa költőberendezéseit. Tüzek és robbanások voltak észlelhetők. (MTI)

Newyorkból jelentik (NTI): A hétfőre virradó éjjel Berlin ellen intézett légitámadás alkalmával az angolok husz bombavetőgépet vesztettek, százhusz főnyi legénységgel, jelentette ki — az *Associated Press* szerint — Vincent *Sheen* hírlaptudósító, aki éppen most érkezett Londonból Newyorkba.

Egyáltalán, — hangsúlyozta a hírlaptudós — igen magasak azok a veszteségek, amelyeket Anglia a megszállott területek és a németországi terület elleni légitámadások során szenvedett. (MTI)

se alkalmával kijelentette, hogy a Szovjetunió helyzete igen komoly. Sürgette Crippset, hogy erősítsék és gyorsítsák meg az amerikai és angol szállításokat. *Sztalin* kijelentése angol körökben mély benyomást keltett. (MTI)

Istanbulból jelentik (Stefani): A szovjet rádió Angliának szóló szemrehányásai a megígért segítség elmaradása miatt mély benyomást keltett a török közvéleményben, amely az angol hírverés befolyása alatt, hathatósan gondolta ezt a támogatást. A sajtó még legutóbb is hangsúlyozta az angol támogatás jelentőségét. Ezel szemben a moszkvai rádió panaszai és vádjai leleplezik, hogy Anglia segítsége csak bátorító táviratokra szorítkozik. A *Sonposta* szerint ezekből a rádióleadásokból kitűnik,

hogy a viszony a Szovjet és Anglia között egyáltalán nem olyan szíves, mint ahogyan azt elhütni akarják, mert a két kormány nyilvánosan szemrehányásokkal illeti egymást. Ez azt jelenti, hogy valami nem úgy működik, amint kellene. (MTI)

ROOSEVELT MAGA IRÁNYITJA A JAPAN-AMERIKAI TÁRGYALÁSOKAT

Az NST jelentése szerint — mint a Mai Nap írja — a japán-amerikai tárgyalások irányítását maga Roosevelt vette át. Washingtoni körökben úgy tudják, hogy Roosevelt ragaszkodik a Szovjetunió megsegítését célzó amerikai szállítmányok zavartalan szállításához. A japán-amerikai tárgyalások során a legfőbb amerikai kívánság az, hogy Japán lépjen vissza a háromhatalmi egyezményről.

Rádiójelentések szerint, a japán császár ma résztvesz a titkos tanács ülésén, amelyen nagyfontosságú bejelentéseket terjesztenek a császár elé. — Ugy tudják, hogy Konoye miniszterelnök is nagyfontosságú bejelentést tesz az ülésen.

HÁROM JAPAN HAJÓ INDULT EL A BRIT BIRODALOMBAN ELŐ JAPANOK HAZASZÁLLÍTÁSÁRA

Berlinből jelentik: A *Pest* értesülése szerint a svájci lapok két olyan hírről számolnak be, melyekből a japán-angol viszony romlására lehet következtetni. Az egyik tókiói hír szerint a japán külügyminiszterium közölte, hogy a londoni japán nagykövetei legközelebb visszahívják. A brit birodalomban élő japánok hazaszállítására három hajót küldtek el. Egyik a malláji szigeteket járja végig, a másik a közelkeletről és Keletafrikából, a harmadik Nagybritanniából viszi haza a japánokat.

A másik Londonból származó hír szerint a Londonban székelő menekült holland kormány most tette közzé, hogy Japán május 10-én, azon a napon, amikor a német csapatok bevonultak Hollandiába, messzemenő követelésekkel állott elő Hollandiában. A hágai japán követ megjelent a holland külügyminiszteriumban és olyan indítványt terjesztett elő, amely a gyakorlatban Holland-India átengedését jelentette volna. Arról volt szó, hogy a nyersanyagszállítás újra szabályozzák a holland kormány akkor halogató politikát követelt, ami végül arra vezetett, hogy a tárgyalások végképpen abbamaradtak.

A visszatért országrészek a katolikus nagygyűlésen

Az Actio Catholica Országos Elnöksége ezen a héten tudatta az ország katolikus lakosságával, hogy október 4-5-6-7. napjain Budapesten rendezi meg a XXIX. Országos Katolikus Nagygyűlést. A bejelentés rögtön visszhangra talált az egész országban, de kiváltképp a visszatért országrészek papsága és katolikus hívőinek milliói között, akik legutóbb 1914-ben még a nagy világháború előtt vettek részt a magyar katolikus országos táborbaszállásán. Mindezeket szemelőtt tartva állja össze az Actio Catholica a XXIX. Nagygyűlés programját, amelynek demonstratív napja október 5-én, vasárnap lesz. A Nagygyűlés programjában helyet foglal majd a Felvidék, Kárpátalja, Erdély és most legutóbb visszatért Délvidék. A Nagygyűlés vezető gondolata: „Szent István országáért”. E köré a gondolat köré jegesednek majd ki az összes beszédek és minden demonstratív megnyilatkozás. A vidékről felutazók 50 százalékos meneldíjkedvezményben részesülnek a MÁV összes vonalain, ami nagyban hozzá járulni ahhoz, hogy a legtávolabbi országrészekből is a katolikusok minél nagyobb számban jöhessenek fel az októberi országos Nagygyűlésre. Rövid időn belül elkészülnek a Nagygyűlésre hívó falragaszok, amelyeket már a jövő hét folyamán szétküld az Actio Catholica központi irodája. Budapest, IV., Ferenciek-tere 7.

Karándi János vállalkozó és munkásai adományai szegényeink számára

Karándi János vállalkozó dícséretes módon ünnepelte meg munkásaival a felszabadulás évfordulóját. Ő maga 15 pengőt adott át arra a célra, hogy jutassuk el szegényeinknek, 11 munkása pedig 12 pengőt gyűjtött össze ugyancsak erre a célra. Követésre méltó példa! Ha mindenki, aki egy kicsit tehetősebb, így ünnepelte volna még a felszabadulás évfordulóját, akkor nagyon sok könnyet letöröltek volna ezen a napon az inszessék, az elhagyatottak arcáról. Sajnos, azt tapasztaljuk, hogy éppen a lehetőségek állnak megértés nélkül a szegénység nagy kérdőjele előtt. Pedig itt lenne alkalom sokszor érdemtelenül élvezett előnyeik miatti lelkéismeretfurdalásuk enyhítésére.

Itt említjük meg, hogy Lakatos Irén állami óvodán már régebben 5 pengőt adott a nagyváradi árvizkárosultak számára. Az összeget rendeltetési helyére juttattuk és most köszönettel nyugtázzuk.

Az adakozások részletezését az alábbiakban közöljük:

Adományok a szegények részére:
Karándi János képesített kőműves, mester és építési vállalkozó gyűjtése:

Karándi János	15 pengő
Karándi István	3 „
Tóth Ferenc	1 „
Révész Sándor	1 „
Révész István	1 „
Tóth László	1 „
Csete János	1 „
Révész Károly	0.50 „
Dobai Sándor	1 „
Mátyás György	0.50 „
Balajthy Gyula	1 „
Hoducz János	1 „
Összesen:	27 „

Nagyvárad képzőművészete a felszabadulás első esztendőjében

Írta: Huzella Odön

Nagyvárad. Saját tud. A visszatérés örömnépén úgy kellett volna, hogy Nagyvárad képzőművészete is felsorakozzék az ünneplők között, egy reprezentáns kiállítás keretében, megmutatva, hogy művészetünk él és virul. Pikturánk, szobrászatunk, iparművészetünk gazdag, szép kiállítást rendezhetett volna... amivel Nagyvárad multjához méltóan mutathatta volna meg, hogy nemcsak híre neve van ennek a városnak művészi téren is, hanem — valóban, produkálni is képes.

E helyett, sajnos, a visszatérést néma csendben fogadták piktör, szobrászi körökben, mintha ebben a városban nyoma sem volna senmi olyasminnek, amit képzőművészet gyűjtőnéven lehet nevezni. Pedig, úgy tudjuk, hogy még a Képzőművészek Egyesülete is megalakult, sőt ennek az egyesületnek elnöksége is van. Mi történt hát akkor? Hova lett a régi lendület, a sok lelkesedés, a nagy tervek, amik kivitelre vártak?

Ha seregszemlét tartunk piktöraink, szobrászaink felett, itt találjuk valamennyit. Itt élnek: Balogh István,

Mikes Odön, Macalik Alfréd, Tibor Ernő, Barát Mór és Zsigmond Béla festőművészek, Szabó János szobrászművész, Mottl Román, Radványi-Román Károly iparművészek, Pásztor Ágnes és Szini Sebő Zoltán szobrászművészek. Számszerint tehát tizenegyen. Közülük a Képzőművészek Egyesületébe felvették: Macalik Alfrédot, Szabó Józsefet, Pásztor Ágnes és Barát Mór. Az iparművészeket és a többi művészt tudomásunk szerinti a májusi felvételre utasították. Ez azonban nem zárta ki, hogy együttes kiállítás keretében meg ne mutassák, mit produkáltak az egy év alatt, — amit a felszabadulás óta teljes lendülettel, lelkesedéssel, magyar hittel ki is használhattak volna.

Ez az év azonban ekkéit anélkül, hogy művészi produktumoknak nyomát felfedezhettük volna Várad életében. Nagyobb jelentőségű megmozdulás, jelentősebb alkotás nem történt. A városháza freskóit idegen művész restaurálta és csupán a város régi arcképeit hozta helyre várad művész, Macalik Alfréd. De sem az elmúlt évek sanyaruságait megörökítő történelmi kompozíciók, sem

nagyobb, jelentősebb festmények, szobrok nem jöttek létre. Egyedül Pásztor Ágnes mintázta meg néhány, jellegzetesen nagyváradi úr mellé szobrát.

Mi az oka ennek a szomorú stagnálásnak? Csödbejutott az a várad művészet, amelyet egykor lendülettel modern fejlettségért országszerte ünnepeltek? Elfáradtak művészeink, vagy kevés volt számukra az az egy év, hogy a megszállás terheit, lelki nyomait kiheverjék? Ezt sehogyan sem tudom elhinni. Csak azt tudom, hogy valami baj van, valahol baj van képzőművészeti életünkben. Nem ér semmit az, hogy Egyesületbe támorültek művészeink — ha nem produkálnak semmit. Nincs sem a kulturának, sem a városnak, de legkevésbé művészeinknek haszna abból, ha az egyesületi élet mellett, (ami tulajdonképpen kicsinyes torzalkodásoknál egyebet nem jelent), nincs látható, értékelhető művészi produkció, ami mellett megáll a szemlélő és amit feljegyez a művészethistoria.

Az egyéves visszatérés alkalmából ez a pont a legszomorubb és a legleverőbb. Olyan városnak, mint Nagyvárad, ahol Munkácsy Mihályok nőttek fel, ahol Mezey Lajosok, Ferenczy Istvánok, Endrey Sándorok, dolgoztak, messze földön hírt, dicsőséget szerezve várad nevüknek, ma nincs senki, aki ezt a hírt, nevet tovább növelni hivatott lenne?

A város vezetőségének is fel kell erre a szomorú tényre figyelnie. És, amit tehet, meg kell tennie, hogy végleg el ne sorvadjon művészeti életünk, amire Nagyvárad fejlődésének még nagy szüksége lehet. Pécsnek, Szegednek, Debrecennek, Szatmárnak, Kolozsvárnak — nem is szólva Nagyváradról, — meg vannak a maguk reprezentáns piktöraink, szobrászai, élénk, eleven művészi élet tapasztalható e városokban. Nagyváradnak semmiképpen sem szabad elmaradni e többi városok mögött. Ha már él a művészeti egyesület, akkor olyan mozgást kell belevinni, hogy látható eredménye is legyen annak, — hogy van.

Természetesen más kérdés az, mi módon lehetne ezt a mozgást el is érní. Keresztény művészeink eléggé tehetségesek arra, hogy új alapokra fektetve, új művészi életet teremtsenek Nagyváradon. Ha már a visszatérés örömnépén nem sorakozhatunk fel, mihamarabb pótolni kell ezt a hibát, másképp teljesen elsorvad e város minden komoly művészi lendülete.

Belgium és Franciaország megszállt területeit is meglátogatja az igazságügyminiszter

Berlinből jelentik (MTI): Radochay László igazságügyminiszter kedden délután negyedhárom órakor elutazott a birodalmi fővárosból. Elutazása ugyanolyan ünnepélyes keretek között a birodalmi fővárosból. Elutazása ter és kísérete nagyobb németországi körútra indul és ellátogat Belgium és Franciaország megszállott területeire is.

VAGYONLEFOGLALÁSOK GÖRÖRSZÁGBAN. Budapest, a Mai Nap írja: Athénből jelentik: A német hatóságok a görög nemzeti színház igazgatójának, Athén volt polgármesterének és kilenc volt miniszternek vagyonát lefoglalták.

Új vonatok indultak Budapest-Nagyvárad-Rév között

Nagyvárad. Saját tud. A MÁV mindent elkövet, hogy a jelenlegi viszonyok között is szaporítsa a személyszállító vonatok számát a Nagyvárad—Püspökladány—Budapest nyugati pályaudvar, illetve a nagyváradi—révi vonalon.

Szeptember hó 9-től kezdődőleg további intézkedésig Nagyvárad—Püspökladány—Budapest nyugati pályaudvar állomások között és fordított viszonylatban az alábbi személyszállító vonatok közlekednek:

1. Nagyvárad—Püspökladány—Budapest—nyugati pályaudvar:

523/1703. sz. vonat indul Nagyváradról 13 óra 26 perckor, Budapest—nyugati pályaudvarra érkezik 18 óra 14 perckor. Nagyvárad—Püspökladány között személyvonat. Püspökladány—Budapest—nyugati pályaudvar között gyorsvonat. Nagyvárad—Püspökladány között minden állomáson és megállóhelyen megáll.

1704/526. sz. vonat indul Budapest—nyugati pályaudvarról 14 óra 15 perckor, Nagyváradra érkezik 19 óra 13 perckor. Budapest—nyugati pályaudvar—Püspökladány között gyorsvonat, Püspökladány—Nagyvárad között személyvonat. Püspökladány—Nagyvárad között minden állomáson megáll.

2. Nagyvárad—Rév:

556. sz. vegyesvonat indul Nagyváradról 14 óra 32 perckor, Révre érkezik 6 óra 35 perckor.

E vegyesvonatok Nagyvárad és Rév állomások között, valamint fordított viszonylatban minden állomáson és megállóhelyen megállanak.

A 1703. sz. gyorsvonat Püspökladány—Budapest—nyugati pályaudvar között Kisujszállás, Törökszentmiklós, Szolnok, Cegléd állomásokon áll meg.

A 1704 sz. gyorsvonat Budapest—nyugati pályaudvar—Püspökladány állomások között Cegléd, Szolnok, Szajol, Törökszentmiklós, Kisujszállás és Karog állomásokon áll meg.

Állomásmegállások.

VALTOZÁSOK, ÁTSZÁLLÁSOK A PÁLYATEST JAVÍTÁSA MIATT

Az áradás Kolozsvár-Nagyvárad között nagyarányú károkat okozott a vasúti pályatesten. Különösen a Királyhágó és Körösfeketető között több kilométeres vonalon kénytelen a vasút hosszab időn át alapos munkát végezteni a vasúti töltés javításán. Ez alatt az idő alatt mindkét oldalról az érkező vonatok autóbuszok várják, amelyek az utasokat átlag két óra késéssel szállítják az elmosott sínek mellett a legközelebbi vonatinduláshoz. Bár a javítási munkálatok a leggyorsabban haladnak, mintegy 800 vagon földanyag szállítására van szükség s ezért a munka előreláthatólag két hetet is igénybe vesz.

Mindaddig, míg a vasúti forgalom tökéletesen heyre nem áll, a következő változások következtek be a vonatindulásnál: Kolozsvár felől a gyorsvonat este 7 óra helyett este 11 órakor érkezik Nagyváradra. A személyvonat éjjel fél 12 helyett reggel 8—9 órakor érkezik Kolozsvárra. Kolozsvárról éjszaka fél 11 órakor induló személyvonat szünetel, helyette éjszaka 2 órakor indul Nagyvárad, illetve Budapest felé.

Királyhágó—Körösfeketető között az autóbuszok ötször fordulnak meg s az utazás különösen az esti sötétség után rendkívül bonyodalmas és fáradtságos. Megegyezik, hogy az utasok nagy része az autóbuszokról lemarad és be kell várja a következő vonatot.

Szabadítóként köszöntik Hitler vezért és kancellárt az ukrán püspökök

Egész szovjet zászlóaljat semmisített meg egy magyar honvédkötélék. — Katonai szempontból jelentéktelen a Spitzbergák angol megszállása

Berlinből jelentik: (NTI) Hitler Adolf vezér birodalmi kancellári hivatalához az ukrán püspököktől a következő távirat érkezett: — A Petcsajev hegyén a vollinai ukránok összegyűlt püspökei szencsekivánataikat fejezik ki Hitler Adolfnak és győzelmes hadseregének abból az alkalomból, hogy megszabadították őket a bolsevikiek istentelen világától. Az ukrán egyházi gyűlés a hívő néppel együtt hittel és szeretettel együtt kéri a nagy Istent, adjon hosszú és boldog életet Hitler Adolfnak, a nagy német birodalom megteremtőjének, akinek az Isten azt a hivatást adta, hogy a népek jövőjét jó utra fordítsa. Mi, püspökök, megegyezően köszöntjük megszabadítókat, Hitler Adolfot és győzelmes hadseregét. (MTI)

Heves ellentámadásokat vertek vissza honvédeink Ukrajnában

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Az Ukrajnában küzdő szövetséges hadsereg újabb sikerek elérése mellett heves ellenséges ellentámadásokat vert vissza a honvédseregtestek arcvonalán. A szovjet csapatok rohamcsónakok bevetésével több helyen megkísérelték a Dnyeperen való átkelést. Az egyik ponton mesterséges ködöt is igénybevettek. Valamennyi támadásukat visszavertük. A harcok során az egyik honvédkötélék teljesen megsemmisített egy szovjet zászlóaljat. Az ellenség veszteségeit növeli a vízbefulladások nagy száma. Csapatok mintegy száz foglyot ejtettek. Repülőink hatásosan bombázták az ellenség közlekedési vonalait. Légvédelmi ütegeink két ellenséges gépet lelőttek. Saját gépeink mind visszatértek.

Berlinből jelentik: Mint a Német Távirati Iroda katonai részről értesül, a Schlüssellburgert folyó harcok során lezárták a Névat és megakadályozták a bolsevikiek kísérletét, hogy

hadijárművekkel a városba jussanak. Őt szovjet ágyunaszádot elsüllyesztettek. A Schlüssellburg elleni gyors előretörés során a német utászcsapatok hidépítő alakulatai kiváló teljesítményt vittek véghez: 11 óra alatt 30 méter hosszú 16 tonnás hidat építettek. (MTI)

Berlinből jelentik: A keddi hadijelentés kiegészítéseként a Német Távirati Irodával közlik: A Ladogató melletti Schüssellburg elfoglalásával Szentpétervár el van vágva minden szárazföldi összeköttetéstől. A város elfoglalásával a Néva folyón a forgalom megszakadt. A német csapatok előnyomulása a vohovi szakaszon és a finn csapatok sikere Szvir szakaszán csökkenti Szentpétervár ellátását, minthogy sem áram, sem nyersanyag nem kerülhet be. (MTI)

Berlinből jelentik: Mint a Német Távirati Iroda értesül, a két hadosztályban összevont spanyol önkéntesek megérkeztek a keleti arcvonalra. MTI

Szovjet-Oroszország hajóhadát fenyegetik a német nehéz ágyuk

Keleti arcvonal. A Stefani Iroda külföldi tudósítója hangsúlyozza Pétervári körülvárosának katonai jelentőségét. A közvetlen veszedelem a szovjet-orosz hajóhadat fenyegeti, amely menthetetlenül ki van téve a német nehézágyuk tüzének. (MTI)

Rómából jelentik: (Stefani) A római lapoknak a keleti arcvonal eseményeihez fűzött megjegyzései szerint, a szovjet hadvezetőség hiába számít arra, hogy a német főparancsnokság a Szentpétervárt fojtogató sereg megerősítésére más arcvonalról von el csapatokat. A keleti arcvonal érezhe-

tően rövidebb lett és így a német hadvezetőség nemcsak Szentpétervári megszállására rendelkezik elegendő haderővel, hanem felesleges csapatoknak egy részét is a déli szárnyra vezényelheti és veszélybe hozhatja Timosenko haderejét. (MTI)

Helsinki-ből jelentik: (NTI) Mint kiegészítésül közlik, a finn csapatok elfoglalták Aunus városát. A finn csapatok nagyszámu foglyot ejtettek. (MTI)

Berlinből jelentik: (NTI) Az eddig beérkezett jelentések szerint a szovjet szeptember 8-án 86 repülőgépet veszített. (MTI)

A Bremse iskolahajó hősies küzdelme egy angol cirkálóval és két rombolóval

Vezéri főhadiszállás. A véderő főparancsnoksága közli: Mint már soron kívül jelentettük, a német hadsereg gyors hadosztályai, a légierő harci rajaitól kiválóan támogatva, Pétervártól keletre, széles sávban elérték a Néva folyót. Egy gyalogsági ezred rohammal elfoglalta Schlüssellburg városát. Ezzel Leningrád körül

bezárult a német és finn gyűrű. A város most már el van vágva minden szárazföldi összeköttetéstől.

Harci repülők hétfőn és a keddre virradó éjjel bombázták Leningrád hadfelszerelési és ellátási üzemait. Támadást intéztek még Moszkva ellen is. Tengeralattjárók négy, összesen 21.000 tonna ürtartalmu keres-

kedelmi hajót elsüllyesztettek az Atlanti-óceán északi részén.

A légierő keddre virradó éjjel bombázta Anglia katonai célpontjait és Great Yarmouth kikötőjét. Német harci repülők nyolcadikára virradó éjjel nagy sikerrel intéztek támadást a Suez öblében és kikötőjében hor-

16 angol gépet lőtt le negyed óra alatt egy német vadászraj

Berlinből jelentik: (NTI) Német harci gépek a szeptember 9-ére virradó éjjel sikeres támadást intéztek Abusueir repülőtere ellen. Egy nagy repülőgépszint-több találat ért. Ezenkívül felgyújtottak egy üzemenyagraktárt. Ugyanezen éjjel a Nagy Sóstavon hajók ellen intéztek támadást. Ennek során megrongáltak egy négyezertonnás kereskedelmi hajót. Suez öblében megrongáltak egy nyolcezer-tonnás hajót. (MTI)

Dover-t lőtték a német messzehordó ágyuk

Dowerből jelentik: (Reuter.) A német messzehordó ágyuk a francia partoktól hétfőn késő este lőtték Doverre. A lövedékek sok házat rombadöntöttek. (MTI)

Rómából jelentik: (Stefani.) Az olasz főhadiszállás 462. jelentése: Tobruk arcvonalán a tüzéség élénk tevékenységet fejtett ki. Német és olasz repülőkötelékek eredményesen bombázták Tobruk, Marsa-Matruh, Dzsarahub és Sidi el Barrani löszraktárait, ütegeállításait, katonai berendezéseit és gépkocsitáborait. A keddre virradó éjjel ellenséges gépek is-

gonyzó ellenséges hajók ellen. Egy 7000 tonnás tartályhajót elpusztítottak. Őt nagy kereskedelmi hajót megrongáltak. A keddre virradó éjjel ellenséges gépek benyomultak nyugat- és Délnyugatnémetországba. Bombáikat lakónegyedekre, főként Kassalra dobták le. A polgári lakosság körében több halott és sebesült van. A légvédelem egy ellenséges gépet lelőtt. — A legészakabbra küzdő csapatok utánpótlását biztosító „Bremse” iskolahajó az észak-norvégiai vizeken rossz látási viszonyok között egy angol cirkálóra és két rombolóra bukkant. A karaván védelmezésére felvette a harcot. Rövid küzdelem után több torpedótól találva elmerült. Az iskolahajó bátor küzdelme árán a hajókaraván minden hajója épségben elérte rendeltetési helyét. A hajó legénységének egy részét megmentették. (MTI)

Illetékes helyen közlik, egy vadászraj negyed óra alatt 16 angol gépet lőtt le. (MTI)

Berlinből jelentik: (NTI) Német vadászok és a légharító ágyuk az utóbbi két nap alatt 36, a tengerészeti tüzéség és a hadihajók hat brit gépet lőttek le. Egy angol gép visszatérőben zuhant le, úgy hogy az angolok az utolsó 48 órában 43 repülőgépet vesztettek. (MTI)

mét elrepültek Palermo felett és néhány bombát dobtak le. Majdnem valamennyi bomba a tengerbe hullott. A támadás igen kis kárt okozott. A hétfőre virradó éjjel Palermo ellen végrehajtott ellenséges légi támadás áldozatainak száma 7 halalos és 58 sebesült áldozatra emelkedett. Keletafrikában előretolt osztagaink szeptember 6-án kitörést hajtottak végre és ellenséges csapatokat ugrasztottak szét. Uoleffit környékén súlyos veszteséget okoztak az ellenségnek. (MTI)

Németország „jó mulatást kíván” Anglia új területszerzéséhez

Berlinből jelentik: (NTI) A Spitzbergáknak az angolok által történt megszállásához a berlini sajtó rövid kommentárokat fűz, amelyekben utalnak arra, hogy a megszállás katonai szempontból jelentéktelen. (MTI)

Rómából jelentik: A Spitzbergáknak a brit csapatok részéről történt megszállásával kapcsolatban a Stefani Iroda megjegyzi, hogy Anglia kérés-kívül területi hódítást hajtott végre, de egészen lakatlan vidéken, amely sokkal hidegebb, semhogy fellelkesítené az angolokat. Aligha tételezhető fel, hogy Anglia a sarkkörök vidékéről tudja előkészíteni az európai szárazföld elleni támadását. (MTI)

Berlinből jelentik: (NTI) Német illetékes helyről közlik, hogy a Spitzbergák megszállásában német körök nézete szerint kétségtelenül újabb bizonyítékát kell látni az angolok növekvő tekintélycsökkenésének. Az angoloknak egyébként „jó mulatást” kívánunk ehhez az új területszerzéshez. Ha ennek a szigetnek katonai

jelentősége lenne egészen biztos nem engedték volna oda a briteknek. — (MTI)

ANGLIA SZÁMLÁJÁRA KÖZLEKEDT A VÖRÖS TENGERTEN ELSÜLYEDT AMERIKAI HAJÓ

Berlinből jelentik: (NTI) Mértékadó német helyen közlik, hogy a légierő a Vörös tengeren állítólag elsüllyesztett egy amerikai hajót, amely ugyilátszik, Anglia számlájára közlekedett. A német főváros politikai körében abban az esetben, ha ez beigazolódik, természetes következményét látják annak a ténynek, hogy az olaszok már régóta hadiövezetté nyilvánították a Vörös tengert. A Vörös tenger, a Szelei csatorna körüli terület természetesen továbbra is hadiövezet marad. (MTI)

Washingtonból jelentik: (NTI) A külügyminisztérium hivatalosan is megerősítette a „Steel Seafarer” amerikai teherhajónak a Vörös tengeren repülőbomba találat következtében történt elsüllyesztését. (MTI)

„NINCS TÖBB HELY!”

Sokat utazgattam mostanában, mindig zsúfolásig telt vonatokon. Valóságos közelharcokat kellett vívni a helyekért az utasokkal, akik hétfejjű sárkányként állnak a nagyobb állomásokon a fülkék ajtajában és köszönősen, kérlelhetetlenül fölényesen jelentik ki az ujjonnan felszállóknak, akik bőröndjeikkel izzadva cipekednek végig a vasúti kocsi hosszú folyosóin és hontalan vándorok módjára könyörögnek bebocsájtásért, — hogy: „nincs több hely!”

Határozott állításuk rendszerint nem felel meg a valóságnak. A gonosz ajtónállók által feltett örzői fülkében a legtöbb esetben akad még egy-két üléshely. De a boldog helyhez jutottak a nagyobb kényelem okáért önzően tartalékolják ezeket a helyeket s szemrebbenés nélkül nézik, hogy a folyosón csomagjaik és táskáik tömkelegén, a szüntelen átjáró forgalomtól is zavarva szorongjanak asszonyok, öregek, belegek, gyermekek, miáltal ők úgy terpeszkednek benn az üléseken, mintha az egész fülke saját külön birodalmuk, örökös tulajdonuk lenne. Alantas cinosság keletkezik a fülke utasai között; anélkül, hogy valaha is ismerték volna egymást, anélkül, hogy összebesszelnének, egyhuron pendülnek valamennyien a jogtalan előny szűves védelmezésében s ordítanak hazudnak, tetteinek, alakoskodnak, hogy kiterjeszthessék az első foglalás jogát, a beérkezettek előnyét a később érkezők, a megkésett jogot igénylők kárára s foglaltaknak minősítsenek szabad üléseket is. Az egyik helyre egy kalapot, a másikra egy pár késztyűt dobnak, a harmadikra kényes kőt helyeznek ravaszul s nyugodtan kijelentik a „beolalodni” igyekvőnek, hogy a kérdéses hely birtokosa az ékezőkocsiban van, vagy kint állodogál a folyosón, vagy leszaladt cigarettá vásárolni, vagy a mellékhelyiségben tanyázik. A bebocsájtásért esengő utas, ha be tud kandikálni az ajtónál álló visszautasítón kitárt karja felé és üres föltokat keresve az üléseken s fönt a csomaglártó hálón végigfut pillantásával a boldog kényelemben terpeszkedőkön is, mindenütt konok és elzárkózó tekintetekkel találkozik és a legrikkább esetben fedezi fel a jólét nyugalmától álmos szemekben a megértés halvány derengését. Mert jaj a megértőnek, jaj annak, aki el meri árulni a fülké, az osztály érdekeit s szelíd intéssel vagy a tekintet egy villanásával tudtára adja az érkezőnek, hogy igenis van még hely, legfeljebb lemondunk arról, hogy félig fekvő helyzetben nyuljunk végig a kanapén vagy a szembelevő ülésre felrakjuk zsibbadástól fellett lábainkat...

Nem mindenki veszi szó nélkül tudomásul az utas-önzés e felbőszítő megnyilatkozásait, amelyekben egyébként nagy társadalmi bajaink tükröződnek és életbevágó kérdések, túlkapások, hatalmaskodások, szivtelenségek és kapzsi indulatok mutatkoznak.

kis életkörülményekre vetítve. A közönségnek, a népek fejlett jogérzése, kialakult igazságérzete van, nem titok előtte a javak értéke és rendelkezése s kis dolgokban épp úgy, mint nemzedékeket érintő jelenségekben védelmi álláspontra helyezkedik a jogtalan előnyök megszerzésére, a mások kismimizésére irányuló törekvésekkel szemben. Minduntalan akadnak ujjonnan érkező utasok, akik nem nyugosznak bele a rideg elutasításba és pontosan számbaveszik a fülkében terpeszkedőket. És ha a tálongó ürességek alapos kételyeket támasztanak bennük, félretolják a ki-méletlen önzés önkéntes ajtónállóit és behatolnak a fülkébe. Az erélyes támadó fellépés csak ritkán idéz megszeppenést elő: legtöbbször heves ellenállásra vezet, mert nincs olyan jogtalanság, amelyet egyesek ne akarnának az igazság látszatát keltve körömszakadtig védelmezni, nincs olyan harcos előny, amelyhez ne akarnának göresösen ragaszkodni a bitorlók. Ilyenkor csúf jelenetek játszódnak le. Egy szikra elég s kipattanásakor valóságos forradalom zúg végig a folyosón a szorongók és szükkők között. Hangos szószólói akadnak az igazságnak, dült arcon: pírjában lobog fel a kismimizettek haragja, szikok csattannak és keményen betessékélik, bekergetik a fülkébe a helyekben dúlakodókat, akik az elfoglalt és tartalékolt ülések mellett a folyosón is akarnak állni, ablakon kinézni, csigarettázni és tereferelő helyeket biztosítani maguknak azok rovására, akiknek semmilyen sincsen. S hosszan zajong és hullámozik a zűrzavar, általános számbavétel és igazságszolgáltatás indul meg, amely

előtt most már kénytelenek meghátrálni a henyé kényelmekedők és sértődöttök, a „tolakodók” műveltségi színvonaláról alkotott lesújtó véleményük kifejezésével arcukon, engedni jogtalanul túlfokozott igényeikből...

Több társadalmi fegyelmeteliséggel, kevesebb önzéssel, némi szeretettel és áldozatkészséggel el lehetne kerülni ezeket a megrázkódtatásokat. Egyszerű belátni pedig, hogy a vonat helyei mindenkié megültek, aki megváltotta jegyét s ezzel tagjává vált egy alkalmi utastársadalomnak.

Iskolai- és aktatásák

kefék, fogpaszták, fésűk, iskolai kazetták, esernyőkben legolcsóbb a

D'OR Rákóczi-út 18.

Keresztény üzlet!

Egyszerű és kötelező is belátni, hogy bizonyos adott javak mindenkié, akik egy adott közösség részesei. (*)

Churchill újabb beszámolója a háborús helyzetről

Kijelentette, hogy a Szovjetnek szüksége van az angolszász segítségre. — Churchill utódlásáról cikkeztek a Times

Stockholmból jelentik: (NTI.) Az angol miniszterelnök kedden az alsóházban beszámolt a háborús helyzetről. Kijelentette, a többi között, jól lehet a Szovjetunió a legnagyobb csapattömegekkel rendelkezik, szüksége van a brit és amerikai segítségnyújtásra. A briteknek nagy áldozatot kell hozni, hogy a szállítmányokkal kielégítsék a szovjetigényeket. — (MTI.)

Amsterdamból jelentik: (NTI.) Mint az angol hírszolgálat jelenti, Churchill a keddi alsóházi beszédében a Roosevelttel való találkozással is foglalkozott. Mást is kijelentette, hogy neki és az elnöknek alkalma volt megbeszélni a háborúval összefüggő kérdéseket. Észszerűtlennek mondotta a mostani helyzetben arról vitatkozni,

hogy hogyan fognak megbirkózni az a sokféle problémával, amely a háború után megoldásra vár. Ujból megígérte Indiának, hogy a háború után szabad és egyenrangú társ lesz a brit birodalomban. Az Atlanti oceáni csatáról szólva, megjegyezte, hogy az Egyesült Államok őrhajói az oceán másik oldalán egyenlő mértékben akadályozzák az ellenséget. Őva intett azonban attól, hogy azt higgyék, hogy elmúlt a komoly veszély, amely Angliát a hajótörveszteségek következtében fenyegette.

FELTUNÓ ANGOL CIKK CHURCHILL UTÓDLÁSÁRÓL

Bernből jelentik: A londoni félhivatalos Times feltűnést keltő cikket közölt. A lap sok dicsérettel hangozza el Churchill, de utal arra, hogy ez ügyeknek egy kézben való összefogása bizonyos kockázattal jár. Éppen ezért gondoskodni kell arról, hogy Churchill akadályoztatása esetén ki helyettesítse. A cikk nagy feltűnést és igen nagy meglepetést keltett. MTI

12 ÉS FÉLMILLIÓT KÖLT ANGLIA HAVONTA AMERIKAI NAGYKÖVETSÉGÉRE

Rómából jelentik: (MTI.) A New York Times az északamerikai néppel olyan adatokat közöl, amelyek gondolkozóba ejthetnek mindenkit. E szerint az Egyesült Államokban működő angol nagykövetség személyzete 4626 főből áll. Anglia havonta 12,5 millió font sterlinget költ az északamerikai nagykövetségre. Nyilvánvaló, hogy az angolok ezeket a kiadásokat befektetésnek tekintik abban a reményben, hogy alkalmas pillanatban az északamerikai katonák angol célokra fogják véruket ontani.

TIZNAPOS LÉGVÉDELMI GYAKORLAT JAPANBAN

Tokióból jelentik: (NTI.) A belügyminisztérium közölte, hogy egész Japánban tiznapos léggyakorlatokat tartanak. (MTI)

Sanghaiból jelentik: (NTI.) Mint Singaporéból jelentik, Duff-Cooper kedden délután repülőgéppel odaérkezett. (MTI)

Fotokópiáját

percek alatt
REVUE FOTO
készíti
Rákóczi-ut 3. Hevman udvar

Bevezetik a lisztjegyet Nagyváradon is

Rövidesen sor kerül a zsír és kenyérjegy bevezetésére is

Nagyvárad. Saját tud. Kedden délelőtt dr. Soós István polgármester közéleti ügyben értekezletet hívott össze a városházára.

Az értekezleten megjelent a Kereskedelmi és Iparkamara részéről dr. Horváth Árpád kormánybiztos, dr. Lacza István titkár, az Ipartestület részéről Szabó Károly elnök, az iparhatóság részéről dr. Varga László tanácsnok, a közellátási ügyosztály részéről dr. Kazik László aljegyző, a pékek részéről Fazekas Lajos, a hentesek részéről Széplaki Sándor és Baráthy Gyula.

Az értekezlet megbeszélte a legsürgősebb teendőket a szegényebb néposztálynak zsírral és főzőliszttel való ellátása érdekében. A polgármester bejelentette, hogy

az ellátás biztosítása érdekében szükségesnek tartja a kenyér, zsír

és lisztjegyek bevezetését. Az értekezlet a tervet egyhangulag helyeselte.

A megjelentek bejelentették a polgármesternek azokat a nehézségeket, amelyek a zsírellátást akadályozzák. Dr. Soós István az ügyben érintkezést keres a kormányhatóságokkal.

A polgármester kijelentette a bizottság előtt, hogy több panasz érkezett a fűszereket ellen a főzőliszttel kapcsolatban. A panaszok szerint ugyanis a fűszereket csak azok részére szolgálnak ki lisztet, akik 4-5 pengő értékű más árut is vásárolnak.

Figyelmezteti a polgármester a fűszereket, hogy a jövőben ha egy ilyen vásárlás bizonyul, nemcsak a liszt kiutalást vonják meg az illető kereskedőtől, de esetleg az iparendélyét is bevonják. Minden fűszeresnek kötelessége csak lisztet is kiszolgáltatni a jövőben.

Dr. Kazik László ezután beszámolt budapesti üzemeknél tett tanulmányútja eredményéről.

Ennek tapasztalatai alapján már a napokban bevezetik Nagyváradon a lisztjegyet,

a zsír és kenyérjegy bevezetésére pedig a kormányval folytatott tárgyalások után fokozatosan kerül sor.

Mielőtt szőrmét, bundát vásárol,
keresse fel

Halász Imre szücs üzletét

Nagyvárad, Kazinczy Ferenc utca 4. Telefon: 18-90.
Külföldi szőrmékben, kész bundákban nagy választék.
Javításokat, alakításokat pontosan szolid árak mellett vállalok.

MORGENTHAU, BARUCH, FRANKFURTER az amerikai beavatkozási politika élén

Az Egyesült Államok zsidó hatalmasságai

Ezt a cikket a kormány lapjából, a Függetlenségből vesszük. Ugy tartalmánál, mint tanulságainál fogva megeredményi olvasónk érdeklődését. Külön figyelmet érdemel az a körülmény, hogy a kormány lapjában jelent meg. (Szerk.)

Amerikai jelentések a közelmúltban arról számoltak be, hogy Anglia, az Egyesült Államok és Szovjetország tervbe vett moszkvai hármasság-értekezletén az Uniót Morgenthau pénzügyminiszter fogja képviselni. Moszkvában a jelek szerint tehát nemcsak az angolszász és a bolsevista imperializmus, hanem egyszerűen a világszidóság képviselői is tanácskozásra ülnek össze. A Kreml földalatti palotájában találkoznak majd a Kaganovicsok, a Litvinov-Finkelsteinnek, mint a zsidó világbolsevizmus és a Morgenthauk, mint a zsidó világgazdasági kapitalizmus meghívottjai. A tárgyaló felek közt első látásra mélyreható ellentét, szinte áthidalhatatlan szakadék tátong. Kaganovicsék a világgazdasági kapitalizmus és a kapitalizmus megszeméltetésének eszméjét képviselik, velük szemben Morgenthauék a kapitalista profitoron felépülő társadalmi és gazdasági beren-

dezés szóvivői, akik csak aranyban és dollárban gondolkoznak. A politikai életformákban, társadalmi-gazdasági rendszerekben rejlt ellentétet azonban úgy látszik az azonos vérség, a faji érdekek közössége könnyűszerrel legyőzi.

A népek mostani világrészekre kiterjedő nagy csalája mögött a világszidóság is kétségbeesett harcot folytat megmaradt hatalmának, befolyásának és birtokállományának védelméért. Ez a háború egyben a zsidóság „szent háborúja” is. A világszidóság izgatott a háborúra a befolyása alatt álló sajtóban éveken keresztül. A világszidóság érdeke volt, hogy a bolsevisták hátba támadják Németországot és egész Európát. És a világszidóság dolgozik most minden erejét latbavetve azon, hogy Amerika is minél hamarabb belesodródjék a háborúba. Az u. n. demokráta-bolsevista hatalmak politikai vezetői: Churchill, Sztafin és Roosevelt körül ugyanazokat a jellegzetes zsidó típusokat látjuk sűrögni-forogni, akik nyíltan, vagy a színpalak mögött ugyanazokért a célokért és érdekekért dolgoznak.

1936-ban megteremtette az u. n. demokráta államok (Unió, Franciaország és Anglia) valutablokkját Németország és Olaszország pénzügyi megsemmisítése céljából. Már akkor azt remélte, hogy a valutablokkból rövidesen katonai szövetség lesz. A valutablokk leértékelő pénzügyi politikájával óriási spekulációs nyereséget juttatott nemcsak az amerikai, hanem az európai zsidó nagytőkének is. Egyedül a dollár leértékelésénél ez a nyereség alacsony becslés szerint kétmilliárd dollárt tett ki.

Ha Roosevelt Washingtonban tartózkodik, Morgenthau mindennapos vendég nála. Érthető, ha a világ zsidósága a kincstári államtitkárt a maga bizalmi emberének tartja az elnök mellett.

A végső döntés az én kezemben volt...

A másik zsidót, akinek szintén szabad bejárása van a Fehér Háza, Bernard M. Baruchot a zsidók maguk között Amerika Dicsőítjének nevezik. Baruch 1870-ben Camdenben született. A newyorki City College-ben tanult. Már 27 éves korában bel-

tagja a Houseman & Co ismert newyorki zsidó bankháznak. Hamarosan a newyorki tőzsde legbefolyásosabb tagjai közé tartozik. Szédítő arányú börtüzeteket bonyolít le, de már nem a bank, hanem a maga számlájára s óriási vagyon birtokosává lesz. 1917-ig nevét a nagy nyilvánosság még alig ismerte, pedig Baruch akkor már fáradhatatlanul dolgozott a színpalak mögött az Egyesült Államok háborúba lépése érdekében. Wilson elnök már 1915-ben megbízta a hadiipar megszervezésével. Amerika hadbalépésekor Baruch hatalma és befolyása egyik napról a másikra hihetetlen mértékben megnövekszik. Wilson kinevezi a War Industries Board elnökévé. Ebben a minőségben csaknem korlátlan hatáskörrel rendelkezik az egész amerikai nagyipar felett. A világháború idején 245 hadiüzem közül 243 Baruch közvetlen személyes ellenőrzése alatt állott. Hatalmát és befolyását talán saját nyilatkozata világítja meg a legtalálóbban, amelyet a szenátus vizsgáló bizottsága előtt tett annakidején: „A végső döntés az én kezemben volt.” En döntöttem arról, hogy a hadseregünknek, flottánknek, a vasutaknak vagy a szövetségeseknek nyújtunk-e támogatást. Nagyobb hatalmam volt a világháború alatt, mint talán bárki másnak.”

Baruchot már huszonöt évvel ezelőtt úgy emlegették, mint Wilson elnök jobbkezeit, de ma sem kisebb a befolyása az Unió politikájára. (Befejező közlemény következik.)

Ötmillió zsidó az Egyesült Államokban

A világszidóság legfőbb erőközpontja ma kétségkívül az Unió. Legalább is ötmillió zsidó él az Egyesült Államokban. Noha ez a tömeg az összlakosságnak még négy százalékát sem éri el, ami azt jelenti, hogy nálunk viszonylag megegyezően annyi a zsidó, mégis ezidőszert a világ egész zsidóságának több mint egynegyede itt zsúfolódik össze. Egyedül Newyorkban több mint kétmillió zsidó él. Az amerikai zsidóságnak ezek a tömegei néhány évtized alatt óriási méretű társadalmi, gazdasági, hatalmi szervezettel építették ki. A sajtó, a film és a rádió, a tömegbefolyásolás e három legfontosabb eszköze vagy egészen zsidó kézben van, vagy zsidó ellenőrzés alatt áll. A hitelezés, a tőzsde, a banküzlet szintén csaknem teljesen a zsidóság hatáskörébe tartoznak. De az amerikai nagyipar számos ágában is zsidók tartják kezükben a vezetést. Sőt az utóbbi időben még azokra a helyekre is, ahol eddig a zsidókat nem látták szívesen, elsősorban a szellemi élet vezető helyeire, az egyetemi katedrára is feltűnő nagy számban jutottak zsidók, főleg emigránsok.

Morgenthau, Frankfurter, Baruch

Az amerikai zsidóság egészét magába foglaló hatalmas társadalmi szervezettel néhány vezető zsidó személyiség irányítja, akik egyszerűen az egész világ zsidóságának magatartására döntő befolyást gyakorolnak. A Fehér Háza bejáratos zsidók közül különösen háromt kell kiemelnünk. Ezek Morgenthau pénzügyminiszter, Frankfurter, a legfelső bíróság tagja és M. D. Baruch.

Henry Morgenthau ma Roosevelt után az Unió legbefolyásosabb, a legnagyobb hatalommal rendelkező személyisége. A beavatkozási egyik leghangosabb szóvivője, akinek egész pénzügyi politikája arra irányul,

hogy az Anglia megsegítéséhez és az Unió felfegyverkezéséhez szükséges száz és százmilliárd dollárt bármilyen úton és akármilyen eszközökkel előteremtse. E cél érdekében óriási összegekkel terheli meg a ma élő és az ezután következő nemzedéket.

Morgenthau rokonságban van Herbert Lehmannal, Newyork állam zsidó kormányzójával. Rokoni szálak fűzik ezenkívül a Guggenheim, Seeligmann, Wertheimer, Lewisohn és Warburg zsidó bankár családokhoz. Morgenthau keresztlát tehát a lehető legszorosabb kapcsolat jön létre a zsidó bankárok és az Unió állam-pénzügyei között. Morgenthau már

Stalin fel akarta áldozni a francia népet, hogy Európát megtámadhassa

Volt francia kommunista vezetők kiáltványa a párisi külvárosok munkásságához. — Féktelen kommunista izgatás folyik a megszállt Franciaországban

Vichyből jelentik: (NTI.) Francia illetékes helyről a következőket közlik: A kommunisták a szigorú megtorló intézkedések ellenére sem tették le a fegyvert és néhány nap óta fokozott mértékben fejtenek ki tevékenységet. A megszállott területen arcúlan vakmerőséggel folytatják izgató hadjáratukat és egyre másra követik el erőszakos cselekményeiket. A felforgató propaganda nagy tömegekre gyakorolt hatásának ellensúlyozására, a bolsevizmustól elfordult volt kommunista vezetők felhívást intéztek a párisi külvárosok kommunista munkásaihoz. A felhívásban megállapítják, hogy a kommunista párt nem képviseli igazi érdekeit. A kiáltvány hangsúlyozza, hogy Sztafin fel akarta áldozni a francia né-

pet, hogy Európát alkalmas pillanatban megtámadhassa. (MTI.)

FRANCIA ÖNKÉNTESK ELINDULTAK A KELETI FRONT FELÉ

Vichyből jelentik: (NTI.) A bolsevizmus elleni küzdelemre alakult francia légió első csoportjának elindulása küszöbön áll. Egyes francia csapatok már elindultak Versaillesból. (MTI.)

ZÁGRÁBBAN UJABB HAT KOMMUNISTÁK ÍTELTEK HALÁLRA

Zágrábból jelentik: (NTI.) A rögtönítélő bíróság halálra ítelt hat kommunista terroristát, akik résztvettek a Dobolj elleni támadásban. Az egyik elítélt büntetését a poglavnik húszévi szabadságvesztésre változtatta. A többiekben a halálos ítélet végrehajtották. (MTI.)

Hivatalos tájékoztatás a hősi halottak hozzátartozói részére

A honvédelmi miniszter értesíti a Szovjetunió elleni háborúban résztvettek és hősi halált haltak hozzátartozóit, hogy a hadbavonultak sorsa iránti érdeklődésekkel a Magyar Vöröskereszt Együlethez (Budapest, VIII., Baross-utca 15.), a hősi halottak anyakönyvezési ügyeiben pedig a honvédelmi minisztérium XXII-ik osztályához (Budapest, V., Honvéd-utca 28/30) fordulhatnak. A

hősi halottak hátramaradottainak gondozása iránti kérelmüket, a Hadi-gondozási Bizottságnál kell előterjeszteni, amelyek a községekben a járási főszolgabírók, a városokban a polgármesterek mellett működnek. A több oldalról felmerült, azzal a kérelemmel kapcsolatban, hogy egyes hozzátartozók hősi halottjukat hazaszállítani óhajtják, közli a honvédelmi miniszter, hogy a kéres megvalósításának lehetőségeit, tekintettel a szállítás óriási nehézségeire, a harcmezőre kirendelt bizottságok tanulmányozzák. Ennek megtörténte után fogják az érintett hozzátartozókat a hazaszállítás esetleges lehetőségéről külön-külön értesíteni. Az ilyen irányú előterjesztéseket és kérelmeket a honvédelmi miniszternek nem áll módjában elintézni.

Felhívja a honvédelmi miniszter a hősi halottak hozzátartozóit, hogy a jelen tájékoztatásban foglalt kérésekre vonatkozóan ne forduljanak a hadra kelt sereg alakulataihoz, mert azok ezekben az ügyekben nem hivatalos intézkedni.

Frenozel Sándor

tükör és üvegsziszolda

Tábla-üveg nagy raktár
Olcsó ablaküvegezés

Képkerekezés
Nagyvarad, Szt. János utca 48.
Telefon: 19-13

Belvárosi mozgóban

A párbaj...

Puskin örökbecsű műve filmen.

Telf. 13-51. Korona Filmszínház Kossuth u. 1

A kölcsönkért kastély

Pekár Gyula hallatlanul mu'atságos regénye, filmre írták Békeffi I. és Stella Adorján.
Főszereplők: Tolnay Klári, Turay Ida, Vaszary Piri, Rajnay Kabos, Juhász, Mailády, Dr. Hosszu, stb.
Legujabb híradó.

Apolló filmszínházban

Csütörtöktől

Tolnay Klári, Simor Erzs, Jávör Pál
őriás filmje.**Tóparti látomás**

PAPP LAJOS:

Nagyvárad turistaproblémái

Megnagyobbodott Magyarország egyetlen turista egyesületét sem sujtották annyira a bécsi döntés következtében megvont határvonalak, mint éppen Nagyvárad turistatársadalmát képviselő Bihar Egylet. A nagyvárad—kolozsvári vasutvonalától délre megvont határvonal párhuzamosan halad a sinpárral kelet-délkeleti irányban és a tulajdonképpeni turistaegyesületeket szinte légmentesen elzárja nagyvárad turistái elől. Bihar csodálatos hegyvilága odaát maradt a határokon, soha nem gyógyuló sebet ejtve a turista lelkeken. Az évek óta dédelgetett tervek a bihari hegyekkel kapcsolatosan semmivé váltak. Egyszeriből romhalmazzá omlott össze annyi évek keserves várakozása. Itt állottunk a rideg valóság előtt: Bihar nem a mienk!

Felmerült azóta a kérdés: vajjon lehet-e Nagyváradon a bihari hegyek nélkül is turistaegyesületeket fenntartani? Vajjon kirándulások rendezése nélkül hogyan fog egy turistaegyesület kitűzött céljainak megfelelni? A válasz mindezekre — amit a tények is igazolnak — az, hogy Nagyváradon még a jelen körülmények között is lehet turistáskodni.

Lehet kirándulásokat rendezni.

Hirtelen nem is lehetne felsorolni azoknak a kirándulohelyeknek a számát, amelyek Nagyvárad közelében vannak. Biharral nagyon sokat veszítettünk, de még mindig nem veszítettünk el mindent. Az érmelléki hegyek, az Aszfalt hegység, a Réz, a Bükk, a Meszes, az Élesdi hegyek teljes egészükben, a bihari hegyeknek az új határokon innen maradt csücske mind alkalmas kiránduló helynek. Nagy részét ezeknek a hegyeknek még nem ismerjük. Évekig tartó komoly feltárási munkára van szükség, hogy megismerjük és látogatásokra alkalmassá tegyük őket.

Ezt a célt szolgálja a most elkészült útjelzés, Nagyvárad északkeleti részén lévő erdőségekben, amely terület nem egyéb, mint a Berettyótól, a Sebesköröstől és a Rézhegységtől közrefogott háromszögnek a hegyvilága. Emberlaktá hegyes-völgyes vidék, amelyen sűrű egymásutánban váltakoznak az erdős részek, a mezők virágos üde zöldjével, a szőlőhegyek hamvas lankái, az emberművelte szántóföldekkel, apró patakokkal Legmagasabb pontjai alig haladják meg a 250—300 m. tengerszintfeletti

Bármilyen

mérleg javításért,

forduljon bizalommal

Farkas József

mérlegkészítőhöz

Nagyvárad, Szent János utca 9.

magasságot, de körutba foglalt kilátói bájos képekben tárják fel a néző előtt szűkebb környezetének szép ségeit.

Ez az első nagyváradkörnyéki útjelzés a rombadőlt bihari turistaterveken épült. A szétfoszott álmódások világából a tettek mezejére lépünk. Ez az útjelzés lesz az alapja az egészségesen ujjáéledt Bihar Egyletnek, a budapesti Magyar Turista Egyesület nagyváradai osztályának. Legyen ez az útjelzés örökös szimbóluma a cél felé való törekvésnek.

Soha ne tévesszük szem elől, hogy a turistaság testet-lelket nemesítő hatásától eltekintve még nemzeti érdek is. Jó hazafi, igaz magyar ember csak az lehet, aki aki szereti hazáját, megbecsüli földjét, házatájkát. Megszeretni pedig csak úgy lehet egy földet, ha alaposan megismerjük.

Bihar Egylet

GAZDASÁGI ÉLET**Bevonják a forgalomból az 1 és 2 pengős bankjegyeket**

Aluminium-érmékre cserélik be az ezüst pengőket. Az ezüst pengősöket november 30-ig el kell fogadni

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Magyar Nemzeti Bank az 1938. január 15-iki kelettel ellátott egy és kétpengős címletű bankjegyeket szeptember 10-től kezdve bevonja a forgalomból. A bevonás kitűzött időtartama a m. kir. kormány hozzájárulásával 1942. márc. 10-ig tart. Ez időpontig a behívott bankjegyeket fizetésül el kell fogadni. Ennélfogva a Magyar Nemzeti Bank főintézete, fiókinézetei és kirendeltségei a behívott bankjegyeket március 10-éig fizetés-ként vagy kicserélés végett elfogadják. Ez idő után már csak kicserélés végett fogadják el. 1945. március 10-ike után a Magyar Nemzeti Bank beváltási kötelezettsége a fent említett bankjegyekre megszűnik.

A 3690—1941. M. E. számú rende-

let kimondja, hogy egy és két pengős érméknek alluminium verésével kapcsolatban annak idején az egy és két pengős érméket a forgalomból be kell vonni. Tekintettel arra, hogy az alluminium érmék forgalombahozatala már megtörtént a hivatalos lapban közzétett pénzügyminiszteri rendelet kimondja, hogy az ezüstérméket alluminium érmékre való át-cserélés végett 1942. január 31-ig a Magyar Nemzeti Bankhoz be kell szolgáltatni. Az említett határidő lejártá után az egy és két pengős ezüst érméket át-cserélés végett nem fogadják el. Az egy és két pengős ezüst érméket magánosok november 30-ig, az állami és egyéb intézmények december 31-ig kötelesek fizetési eszközként elfogadni.

Hogy lehet a 15 tonnánál kisebb tételű gabonafelesleget a legjobban értékesíteni?

Köztudomású, hogy az 1941—42. évi gabonatermés feleslegét, megvételre fel kell ajánlania a termelőnek.

A 4990—1941. M. E. számú miniszteri rendeletben megállapított gaboná-árak 15 tonnás vasuti kocsiba, illetőleg uszályba, az illető költségére berakott, 2 százaléknál több idegen anyagot nem tartalmazó egészséges a

kereskedelmi szokványoknak megfelelő áruva vonatkoznak. A 15 tonnánál kisebb tételek vásárlásánál a gyűjtési költségek, vasutva fuvarozás, hajóbarakás, a fél százalékos utihány a termelő részére fizetendő árból levonandók.

A legtöbb esetben a termelő azonban egymaga nem tudja ezt a 15 ton-

nás tételt kiállítani s így gabonája után — dacára annak, hogy gabonája a rendelet szerinti követelményeknek megfelel, — a Hombár a fuvarozás, vagonbarakás, fél százalékos utihányt le kell, hogy vonja.

Ezeket a levonásokat úgy lehet kiküszöbölni, hogy a gazdák összeállva, egyszerre 15 tonnás tételben ajánlják fel eladásra gabona feleslegüket. A Hombár-nak az így, több gazda által egyszerre felajánlott 15 tonnás tételt úgy kell megvásárolnia, mint ha ezt egy gazda ajánlotta volna fel.

Felhívjuk a gazdák figyelmét arra, hogy egészséges és kizárólag száraz árut szállítsanak, mert nedves gabonát vasuti kocsiba rakni nem lehet. Gondot kell fordítani arra is, hogy a több gazda által 15 tonnás tételben egyszerre felajánlott gabonamennyiség a Hombár által megjelölt időben egyszerre legyen leszállítva a kijelölt vasutállomásra, mert ellenkező esetben a gazdákat fogják terhelni a felmerült költségek.

Termelői árak a fakeskedelemben

Egyik előző számunkban közöltük a hatóságilag megállapított kiskereskedői faárakat. Az alábbiakban a termelői árakat közöljük, holnap pedig a teleges kereskedők számára megállapított árakat.

Termelői Nagykereskedelmi árak:

I. o. tűzigifa ab vagon vagontételben
Nagyvárad eladva fuvarlevél-súly
sz. fogyasztó-
nak kiskeres-
kedőnek

	10 tonna	10 tonna	10 tonna
hasáb	370.—	390.—	400.—
dorong			
és tuskó	355.—	375.—	385.—
vékony dor.	330.—	350.—	360.—
hasított dor.	370.—	390.—	400.—
Cser:			
hasáb	350.—	370.—	380.—
dor. és tuskó	335.—	355.—	365.—
vék. dorong	310.—	330.—	340.—
has. dorog	350.—	370.—	380.—
Tölgy, kőris:			
hasáb	350.—	370.—	380.—
dor. és tuskó	335.—	355.—	365.—
vék. dorong	310.—	330.—	340.—
has. dorong	350.—	370.—	380.—
Hántolt fa			
cser-tölgy dor.	370.—	390.—	400.—

Magyarország kivitteli termékei a zágrábi árumintavásáron. Zágrábból jelentik: (MTI) Szombaton megnyílt az árumintavásár, amelyen képviseltette magát Magyarország is kivitteli termékeivel, főleg mezőgazdasági gépekkel és textil ipari árukkal.

KOOLAJLELETEK DÉLNYUGAT-FRANCIAORSZÁGBAN. Párizsból jelentik: (NTI) Franciaország délnyugati részben koolaj leletekre bukkantak. A leletek kiaknázásával egy félhivatalos társaságot biztak meg. (MTI)

H I R E K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
SZILÁGYI DEZSÓ-UTCA 5 SZÁM.

ELŐFIZETÉSI ARAK: Egész évre 30.
félévre 15, egy óra 2.50 pengő
Egyes szám ára 10 fillér
Vasárnapi szám 16 fillér.

Telefon: 12.27.
Postatakarékpénztári csekk számlánk
száma: 72.301.
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem
adunk vissza

MIKOR KELL SÜTÉTITENI?

A Magyar Távirati Iroda jelentik:
Szeptember 10-én az elsötétítést 19 óra
10 perckor kell végrehajtani és 5 óra
25 percig tart.

ÖTVEN SZÁZALÉKOS UTAZÁSI KEDVEZMÉNY A KATOLIKUS NAGYGYÜLESERE UTAZÓKNAK. Budapest, a Magyar Kurir jelenti: Az ország fővárosába, október 4-7. napjaira egybehívott 29-ik országos katolikus nagygyűlés szimpompás falragaszai már megjelentek az ország egész területén a templomok kapuin. A nagygyűlésre utazóknak 50 százalékos menetdíjkedvezményt ad a MÁV. A nagygyűlésen való részvétel, valamint az utazási kedvezmény iránti igényt mindenhol a plébániahivatalban kell minél előbb bejelenteni.

Svájc átér a téli időszámításra. Bernből jelentik: (Stefani) Svájc október 6-án visszatér a téli időszámításra. (MTI)

A RÉZMŰVES TESTVÉREKET A VÁRADI FOGHÁZBA JUTTATTA RABLÓ-VERŰK. Nagyvárad. Saját tud. Rézműves Sándor cigánylegény rokonságával rablóbandát alakított s július 19-től augusztusig Érsemlyén és Értarcsa községekben sorozatos betöréseket, rablásokat követtek el. Az érsemlyéni csendőrség azonban lefűlelte a cigány rablóbandát, amelynek tagjai felett tegnap ítélték a nagyváradai törvényszék. Rézműves Sándor elsőrendű vádlott 10 hónap, Károly 4, Gyula 3, Czákó Sándor 3, György 2, Hamza Lajos 3, Kozák Sándor 2, végül Kálnas Sári 1 hónapi fogházbüntetést kaptak jogerősen.

Island mellett elsülyedt egy panamai hajó. Washingtonból jelentik: (B. T.) Az Egyesült Államok megbízásából Panamában nyilvántartott Sessa nevű hajó Island mellett elsülyedt. 24 ember, köztük egy amerikai állampolgár életét vesztette.

2 millió pengő Kolozsvár és Kolozs megye árvizkára. Kolozsvárról jelentik: Kolozs vármegye területén a közutakban okozott árvizkár összesen 375.000 pengő, 250.000 pengő a törvényhatóság kára, a többi az államé. A magánosok kárát még nem becsülték fel. A megye és a város együttes kára hozzávetőleges becslés szerint 1.800.000—kétmillió pengő. Szeptember 11-én a Baross Női Tábor gyűjtést rendez Kolozsváron az árvizkárosultak számára.

Marcel Deat felgyógyult és vezércikket írt a merényletről. Párizsból jelentik: Mint a Mai Nap értesül, Marcel Deat egészségi állapota annyira javult, hogy már vezércikket írt, amely „Egy meggyilkolt ember benyomásai” címmel jelent meg.

Tizenegy év alatt kétféle millióval csökkent Franciaország szarvasmarhaállománya. Párizsból jelentik: (NTI) A Paris Soir adatokat közöl a francia állatállomány pusztulásáról. A lap szerint a szarvasmarhák száma 1930. és 1941. közt 16 millióról 14 millióra csökkent. Hasonló esést mutat a sertés és a többi állat száma is. A sertések száma 6.7 millióról 4 millióra csökkent. Az állatállomány helyreállításához legalább 4-5 évre van szükség. (MTI)

A mozdony elé nyomta a lelkiismeretes vasutast a türelmetlen utazóközönség. Miskolcraól jelentik: (MTI) Sajólénártfalva vasuti állomáson sok utas várakozott a Budapest felől befutó gyorsvonatra. Hosszu Réti Dezsó vasuti kezelőüzemi altiszt mindenáron hátrább akarta terelni az utasokat, akik azonban a kitért karral a sínparók között álló altisztet annyira nyomták, hogy a berobogó gyorsvonat mozdonya elé esett és annak kerekéi derékba vágták ketté a kötelességét hiven teljesítő altisztet. A csendőrség széleskörű nyomozást indított a szerencsétlenség körülményeinek tisztázására.

Határátlépő román asszonyok a törvényszék előtt. Nagyvárad. Saját tud. Augusztus 22-én Mezőszakadát község határában a határőrök elfogták Trifa Anna, Pop Erzsébet és Popa Lőrincné a romániai Zaránd községből való asszonyokat, mert utlevél nélkül, tiltott uton lépték át a határt. A törvényszék kedden tárgyalta ügyüket. Kihallgatásuk alkalmával a vádlottak elmondották, hogy csirkét hoztak a váradai piacra s az eladott árukból ecetet, tányért, kalapot vásároltak, Popáné ezenkívül anyósánál levő tartozását fizette ki. A törvényszék enyhe ítéletet hozott s büntetésüket a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vette, egyben elrendelte a lefoglalt áruk visszaadását.

Az aradi Erdélyi Kurirtól megvonták a postai szállítási jogot. Budapestről jelentik: (MTI) A kereskedelemügyi miniszter megvonta a postai szállítás jogát az Aradon megjelenő Erdélyi Kurir című időszakos lapról.

A jó barátoknak, ismerősöknek és mindenkinek, akik szeretett halottunk, dr. SZEMES FERENC elhunytá alkalmából együttérzésükkel gyászunkban résztvettek, — ezuton fejezi ki hálás köszönetét a gyászoló család nevében is
ÖZV. VÁRADY ISTVÁNNÉ sz. SZEMES ILONA

Kik nyertek a sorsjátékon? Az osztálysorsjáték mai húzásán ötezer pengőt nyert a 76.251, háromezer pengőt 71.701, kétezer pengőt 71.294, ezer pengőt 26.051, nyolcszáz pengőt 3340, 7323, 42.363, 53.466, 61.325, 66.173, 68.304, 5907, 8380, 33.550, 36.186, 87.095, 89.941, hatszáz pengőt 59.219, 69.106, 36.664, 61.384, 84.032, ötszáz pengőt 9451, 35.017, 38.043, 47.569, 51.788, 61.056, 23.035, 23.540, 28.304, 34.382, 38.964, 44.207, 50.436, 65.915, 66.341, 85.264, 36.263 számú sorsjegy. Felelősség nélküli.)

Eltételte a törvényszék Galanda Ferenc ügynököt. Nagyvárad. Saját tud. Tizenhárom rendbeli család büntette és husz rendbeli család vétsége miatt állott a nagyváradai törvényszék egyes büntetőtanácsa előtt Galanda Ferenc ügynök, aki a budapesti „Lube” cég utazójaként felkereste a váradkörnyéki kereskedőket és fondorlatos mesével megmaladó előlegeket vett fel, amelyekkel sohasem számolt el s a rendelkezéseket sem teljesítette. A törvényszék bűnösnek mondta ki Galandát és a beismerő vallomás alapján 2 évi börtönbüntetésre ítélte, amelyből a hónapot a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vette, Az ügynök az ítéletben megnyugodott és az jogerőre emelkedett.

Megkezdte a szegedi törvényszék tanácsa Nagyváradon Bolba András és társai bűntényének tárgyalását. Nagyvárad. Saját tud. Szerdán délelőtt megkezdte a nagyváradai törvényszéken a szegedi törvényszék Dr. Ungváry tanácsa Bolba András, Orosz Gábor és Zalányi Lajos többszörösen büntetett rovtomtultu betörőknek főtárgyalását. Bolbát fogházörök kísérték Váradra Szegedről, ahol már nyolc éve tölti megszakitásokkal büntetését. A másik két vádlott közül csak Orosz Gábor jelent meg a törvényszéken. Zalányi előállítás valószínűleg holnapra várható. A szegedi törvényszék szerdán délben, lapunk zártakor a terjedelmes vádirat felolvasásánál tart s a főtárgyalást csütörtökön és pénteken a tanuk kihallgatásával folytatják.

Lopni jött Váradra egy budapesti cipészegéd. Nagyvárad. Saját tud. Nagy Sándor budapesti illetőségű 34 éves cipészegédet Nagyváradon lopás közben tetten érték. Ügyében kedden hirdetett ítéletet a törvényszék és jogerősen háromhavi fogházra ítélte, amelyből egy hónapot a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vette.

Temetés. Suhányi József 65 éves kőművesmester meghalt. Temetése csütörtökön délután 3 órakor lesz a Steinberger kápolnából. (Erdélyi „Concordia”)

Irtani kell a szerbtöviszt és a gyomot

A mezőgazdaságról és mezőrendőrsegről szóló 1894. évi XII. t.-c., valamint a törvény végrehajtásáról szóló 48.000—1894. P. M. számú rendelet 51., 52. és 53. §-a értelmében minden birtokos egész birtoka területén minden üfenn tartó pedig az utak mentén, az úttesten, az útszéli árokban, útpadkán köteles a szerbtöviszt, továbbá az egyéb gyomot és gazt irtani. A kaszálás alkalmával gaz- és gyomfoltokat meghagyni tilos. A foltokban lévő, már magbant gyomot kaszálás után azonnal össze kell gyűjteni és el kell égetni. Amennyiben az érdekelt birtokos vagy üfenn tartó az irtást 15 napon belül nem teljesíti, azt a muasztó költségére végrehajtom és a mulasztó ellen a kihágási eljárást hivatalból folytatni teszik.

Nagyvárad, 1941. szeptember 9. Dr. Varga László sk. tanácsnok.

Kávéházakban és vendéglőkben kérje a MAGYAR LAPOK-at.

RÁDIÓ

SZOMBAT, SZEPTEMBER 13.

- 6.40 Ebresztő. Torna.
- 7.00 Hírek, Közlemények, Étrend és Hanglemezek.
- 10.00 Hírek.
- 10.20 Tomory Pál. Irta dr. Barts Gyulán. Felolvasás.
- 10.45 Mit nézzünk meg? A római konyha emlékeit a Nemzeti Múzeumban. Ismerteti Kovrig Ilona dr. Felolvasás.
- 11.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
- 11.30 Levente rádiófélaóra.
- 12.00 Himnusz.
- 12.10 Rendőrszenekar.
- 12.40 Hírek.
- 13.20 Időjelzés, vizállásjelentés.
- 13.30 Hanglemezek.
- 14.30 Hírek.
- 14.45 Műsormertetés.
- 15.00 Arfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
- 15.20 Sthymmel Miklós tánczenekara.
- 16.10 Ifjusági rádió.
- 16.45 Időjelzés, hírek.
- 17.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven.
- 17.15 Szirányi János Chopin-műveket zongorázik.
- 17.40 Rádióposta.
- 18.10 Kőszé Antal cigányzenekara.
- 19.00 Hírek magyar, német és román nyelven.
- 19.20 Innen-onnan. Hangképek.
- 19.50 Lóversenyeredmények.
- 20.00 Amit Budapesten szeretnek.
- 20.10 Márai Sándor elbeszélései.
- 21.30 Saint-Saens: Haláltánc — szimfónikus költemény. Hanglemmez.
- 21.40 Hírek.
- 22.10 Hanglemezek.
- 23.25 Farkas Béla cigányzenekara.
- 24.00 Hírek.

Kártolószalagokat

mindenfajta kivételben, elsőrendű minőségben szállít

Első Magyar Kártolósza-
laggyár R. T. Pestszentlőrinc,
gr. Apponyi Albert-u. 8 szám.
Telefon: 146-764.

A Legényegylet műsoros táncestélye

A nagyváradai Katolikus Legényegylet nagy igyekezettel készül szept. 14-én tartandó előadással egybekötött báljára.

A Legényegylet választása azért esett a Kis Kadét három felvonásos operettre, hogy közönségünknek egy kellemes estélyt szerezzünk. Az egyik főszerepet Surányi Mimike, mint tüzérről pattant szobalány játssza.

K. Temm Juci és Ujvári Laci humoros táncszámai lesznek a nevetés biztosítéka.

Az előadás d. u. 6 órai kezdettel a Teleki-utca 9. szám alatt lesz megtartva. Kérjük közönségünk pontos megjelenését a záróra rövidsége miatt.

A rendőrség felhívása. Nagyvárad. Saját tud. A rendőrség felkéri a közönséget, hogy ha valaki szürke antilop betétes krontalpu férfi cipőt, arany fogkoronát, ezüst cigarettatárcát és zafirköves női gyűrűt kínál megvételre, azonnal adja át az illetőt az őrszemes rendőrnek, mert ezek az értékek lopásból származnak.

Férfi kalapot olcsón Szántay János-nál Atalakitás, tisztítás gyárilag. Bazárépület, színház oldal.

SZINHÁZ

Lázasan készülődik a szintársulat a pénteki évadnyitó díszelőadásra

Nagyvárad. Saját tud. A mi gyönyörű Szigligeti Színházunkban az egész nyár folyamán tevékeny munka folyt. Iparosok serege lepte el azokat a helyeket, ahol az év többi részében előkelő urak és hölgyek szoktak estélyi ruhákban megjelenni; a színpadon, ahol a primadonnák és hősnők aratják sikereiket, asztalosok, ácsok, kötélverők és mázolók adtak egymásnak találkozózt; s hangos volt a színház belseje két hónapon át kalapálástól, létrák és egyéb „kellékek” tologatásától. Mindez a sok sürgős-forgás azt jelentette, hogy a város a huszonkét keserves színházi esztendő alatt elkoptott, leromlott színházépületet tetőtől talpig újjávarázsoltatta.

Mivel a színház pénteken este díszelőadás keretében már meg is nyitja az idei szezont, elmentünk megnézni, mit műveltek színészeink távollétében a váradi iparosok?

MEGÚJULT A SZINHÁZ

Az előcsarnok ajtaja nyitva van. Bent az előcsarnokban hatalmas létra áll, de már nincsen rá szükség. Vakitó fehérben fogadja a váratlan látogatót az előcsarnok, szinte rá sem lehet ismerni. Gyönyörűen helyrehozták a megcsontított szobrokat, az aranydíszítés elegánsan csillog, s fent az elsőemeleti cukrászdában is hasonlóan kellemes látvány fogadja az újságírókat. Az emeleti páholsor folyosója, a földszinti ruhatári folyosó, minden, minden új és elegáns. Selyemszerűen ható festéssel vonták be az ütött-koptott falakat, oszlopokat, a padlóra vadonatúj szőnyegek kerülnek, a páholyok, széksorok szakadt ülőhelyeit kicserélték, új, mélyvörös bársonnyal vonták be és az ajtókat elé vastag hangfogó szőnyegek kerülnek.

Kellemes meglepetést kelt, hogy a földszintről eltávolították a vetítőkamarát, amit a színházi mozi idején állítottak fel ott, így a földszinti állóhely teljesen felszabadult és, mint értesülünk, erre az állóhelyre, mint a régi időkben, csak igazolt diákokat fognak beengedni. Egészen másképp hat most a földszinti nézőtér, hogy nincsen az állóhelyen a vetítőkamara levegőelzáró építménye. A karzatot is megújították, ott is tisztaság és rend fogadja a nézőt.

RENDBEHOZTÁK A SZINPADOT IS

A jobboldali vasajtón, amelyen tábla hirdeti, hogy azon csak hivatalos személyeknek szabad átmenni, felmegyünk a színészek világába. A színpadon zenekarjavítópróba folyik a Hajduk hadnagyából, amely operettel tudvalevőleg pénteken megnyílik az idei szezont. Az öltözőfolyosót is kimezítették, az öltözőket is, bent a színpadon már a zsinórpaddal tele van díszletekkel, nem kell félni a színpadra lépőnek, mint pár évvel ezelőtt,

Zakar András
Tihamér püspök élete
ahogyan kortársai látták
Ára fűzve 4, kötve 5 Pengő.
Királyi Magyar Egyetemi Nyomda kiadása.
Kapható könyvosztályunknál.

hogy rászakad valamelyik nehéz díszlet, mert a zsinórpaddal köztételt is erős, új kötélekkel szerelték fel s a súlyosztó sem fog idén ijedően recsegni, ha el kell valamelyik színésznek tűnnie a színről...

A próbatábla előtt kipirult arcú színésznők és színészek beszélgetnek. Izgatottan készülnek a pénteki premierre. Tudják, hogy az újjávarázsolt Szigligeti Színházban, ahol az új vilánygők is az est sikerét vannak hivatva elősegíteni, — az utolsó karda

Magyarország az új Európában

Német lap cikke Magyarországról és a magyar hadseregről

Berlinből jelentik: (MTL.) A Deutsche Allgemeine Zeitung „Magyarország az új Európában” címmel, vezércikkben foglalkozik Magyarországról helyzetével a most folyó háborúban. A cikk bevezetőül utal arra, hogy Magyarország és Bulgária elsőként csatlakoztak azokhoz az államokhoz, amelyek újból ténylegesítették Németország irányában fennálló politikai barátságukat. A gazdasági, politikai és katonai elemek szoros összefűzése vezetett ahhoz, hogy

losra is olyan felelősségteljes feladatok hárulnak, mint a rendezőre, vagy a primadonnára.

Közönségünk boldogan siethet ez idén esténként a színházba. Sem léghuzatot, sem zökkenő előadásokat nem talál ott. Elegancia, izlés, művészi stillus várja majd. S reméljük, hogy színészeinkben nem is fogunk csalódni. (—la)

A SZIGLIGETI SZINHÁZ HETI MŰSORA:

Pénteken este háromnegyed 8 órakor megnyitó díszelőadás: **Hajduk hadnagya.**

Szombaton este háromnegyed 8 órakor: **Hajduk hadnagya.**

Vasárnap délután 4 órakor: **Gyergyói bál.** — Este háromnegyed 8 órakor: **Hajduk hadnagya.**

a keleti hadjáratot Európa ügyének tekintik. A fegyverbarátság a harcok során is bevált. A magyar gyors-hadtestnek az a szerencse jutott, hogy az ellen a hadsereg ellen küzdhetett, amelynek a Magyarország elleni támadás lett volna a feladata és annak megsemmisítésére a magyar csapatok kiválóan együttműködtek. Ezzel kapcsolatban elismeréssel kell kiemelni a magyar gyors-hadtest vezetését, amely hadászatiul súlyos helyzetekben is mozgékony volt.

Már csak szeptember 15-ig lehet féláron utazni a Budapesti Őszi Vásárra

Az Őszi Lakberendezési és Háztartási Vásár, valamint ennek keretében rendezett antibolsevista kiállítás páratlan sikerét bizonyítja, hogy még most, a Vásár félidejében is tömegesen érkeznek az ország minden részéből újabb utazási-igazolvány-igénylések. Persze gondoskodás történt arról, hogy az ilyen félárutazást és egyéb rengeteg kedvezményt biztosító utazási-igazolványi kellő számban

álljon a közönség rendelkezésére. — Fontos tudni, hogy az utazási igazolvánnyal legkésőbb szeptember 15. déli 12 órájáig Budapestre kell érkezni, de a féláru visszautazás kedvezménye csak szeptember 18-án éjfélkor jár le. Maga a vásár és kiállítás páratlan forgalma óráról-órára növekedik. A Vásár egyébként hétfőn, szeptember 15-én este 7 órakor visszavonhatatlannul zárul.

SPORT

Megalakult a NAC szervező bizottsága

Nagyvárad. Saját tud. A Nagyváradj Atletikai Club nagyarányú szervezkedése során estéről-estére népes megbeszélések színhelye az egyesület otthona. A legutóbb tartott megbeszélések során megalakult a szervező bizottság, amely a következőképpen alakult:

Elnök: dr Patóh Sándor. Alfőnökök: Tinkó István és dr Varga László, Tagok: dr Andrassy László, Andrassy Gyula, Babits László, dr Dalló Gyula, Fngi Sándor, Fekete Sándor, Gazdag Sándor, Hadházy György, dr Killner Béla, Kiss B. László, dr Kormos Endre, Lobotka Pál, Loosz János, Németh Lajos, dr Pauliny Béla, Petrovics Mihály, Pintye Gyula, Polyák István, dr Sági László, Schlett Árpád, Szabó János, dr Szépe, Tóth Bertalan és vitéz

Zengő József.

Az egyesület vezetősége a közeljövőben felkéri a Baross Szövetség tagjait a belépésre, az előzetes tárgyalások eredményeképpen nagy remény van arra, hogy az 1500 tagot számláló egyesület testületileg vesz részt a NAC támogatásában.

Jól szerepeltek a nagyváradai atléták a debreceni válogatott versenyen

Vasárnap tartották meg Debrecenben a Délkelet—Kelet válogatott atlétikai mérkőzést, amelyet az utolsó számig érdekes verseny után a Kelet nyert meg 98:93 arányban. A Délkelet válogatottban nagyváradai atléták is szerepeltek és szép helyezést

értek el.

A legszebb eredményt ismét Kiss László érte el, aki a 110 méteres gátfutást 16.8 mp-es idővel nyerte.

APRÓHIRDETÉSEK

Lakás

Kiadó egy-két nagyon elegánsan berendezett külön bejárattal utcai butorozott szoba, fürdőszoba, telefon és esetleg konyhahasználattal. Cim: Dúdk-utca 10. II. emelet 4. (Teleki-utca sarkán). Telefon 16-20.

Kétszoba, konyha, fürdőszoba lakást (esetleg fürdőszoba nélküli) keresek. Bitai, Csaba-utca 17. 348

Adás-vétel

Öltöződni olesón csak Molnár hasznátruha üzletéből lehet Bémer-tér 1. (udvarban). Magas árat fizetek használt ruhákért. 183

Aranyat, ezüstöt napi áron veszek. Tiszay óras és ékszerész, Nagyvárad, Rákóczi-ut 6.

Üzletberendezés eladó. Szabóműhely berendezést darabonként is vennék. Szigligeti-u. 11. 343

Mindennemű arany ékszer és ezüst tárgyak vásárlása és eladása. Mészáros-u. 4. szám, udvarban. — Schwartz ékszerész.

Modern konyhaberendezés eladó. — Ugyanott asztalos tanuló felvétetik. Dankó Pista-u. 4. 344

Briliánsért, régi ékezerért magas árat fizetek. Tarján ékszerész, Rákóczi-ut 8. (Széchenyivel szemben).

Pianinót vagy törpe zongorát vennék. Cimet a kiadóba kérek. 353

Alkalmi olesó árban kisebb, nagyobb házak elköltözés, stb. okokból eladók, bankteherrel is. Érdeklődés: dr Klein, Szalárdi-utca 26. 352

Gyönyörű mintájú 12 kvadrátos szmirna ebédőszőnyeg nagyon jókárban eladó. Alapi-u. 1, ajtó 2. 349

Fejős tehének liquidálás miatt eladók. Alsótörkőméro-ut 105. (Tehénészet.) 347

Különléle

Földet bérelnék a város közelében 10—100 holdig, gazdasági épületekkel. Érdeklődni lehet Laczi József, Nagyvárad, Gerliczy-utca 13. 351

Allást keres

Mérlegképes könyvelő magyar-német levelező, gépiró, hosszabb üzleti tapasztalattal állást keres. „Keresztény 111884” jellegre kiadóba. 350

Allást nyec

Női konfekció munkában gyakorlott gépészt és vasalót azonnal felveszek. Hitler Adolf-utca 61. 345

Konfekcióhoz szabósegédet felveszek Fleisz, Bethlen Gábor-u. 30. 346

Rikkancsokat fix fizetéssel felveszünk. Jelemezni a Néplap expedíciós osztálynak.

Tanulót felvesz Fischer János uriszabó, Hitler A.-utca 5. 342

Óskeresztény irodaszolgát gyakorlatlan azonnalra felveszek, Csiba Lajos, Nagyvárad, Bémer-tér 4. 338

KIADÓTULAJDONOS:

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

Fő- és felelősszerkesztő:

Dr. Paál Árpád

Felelős kiadó:

Dr. Scheffler Ferenc
a Szent László-nyomda RT
igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén. Nagyvárad. Szilágyi Dezső-utca 5. szám.